

O czym naprawdę marzą młodzi ludzie?

Spis treści

Co mówią młodzi, kiedy nikt im nie podpowiada odpowiedzi?.....	3
Młodzi częściej marzą o spełnieniu, spokoju i sensownym życiu niż o bogactwie.....	4
Co młodzi najczęściej widzą w swojej przyszłości?.....	5
O czym młodzi marzą najczęściej?.....	6
A co z pieniędzmi?.....	8
Zdrowie psychiczne: cichy, ale bardzo ważny temat.....	9
Co zaskakuje najbardziej?.....	10
Emocjonalna mapa młodego pokolenia.....	11
Co powinni wiedzieć rodzice?.....	12
Co powinni wiedzieć nauczyciele?.....	14
Co powinni wiedzieć decydenci?.....	15
10 odkryć, które najbardziej zostają w głowie.....	16
Co z tego wynika?.....	17
Co jest najważniejsze społecznie?.....	17

Co mówią młodzi, kiedy nikt im nie daje odpowiedzi?

Kiedy dorosłych pyta się o przyszłość młodych ludzi, bardzo często rozmowa szybko schodzi na zawody przyszłości, sztuczną inteligencję, pieniądze, rynek pracy, sukces, kompetencje i konkurencję.

Pytamy: kim będą? ile będą zarabiać? czy poradzą sobie w świecie nowych technologii? Ale gdy młodzi sami piszą listy do siebie z przyszłości, obraz jest inny.

W tych listach nie dominuje pogoń za bogactwem. Nie dominuje też wielka kariera rozumiana jako prestiż, awans i status. Najczęściej powraca coś znacznie prostszego i bardziej poruszającego: **chcę być szczęśliwy, chcę robić coś, co ma sens, chcę mieć bliskich ludzi, chcę się nie poddać, chcę być z siebie dumny.**

To jest raport o pokoleniu, które ma ambicje, ale nie chce zgubić siebie. O młodych ludziach, którzy marzą o pracy, podróżach, domu, pasjach i rodzinie, ale równie często piszą do siebie słowa otuchy. Jedno z najmocniejszych zdań, które mogłoby być mottem całej analizy, brzmi:

„Nie musisz być perfekcyjna, żeby być wartościowa.”

Właśnie taki obraz przyszłości wyłania się z ponad 9 tysięcy listów, mniej spektakularny, niż często zakładamy, ale społecznie ważniejszy.

Młodzi częściej marzą o spełnieniu, spokoju i sensownym życiu niż o bogactwie.

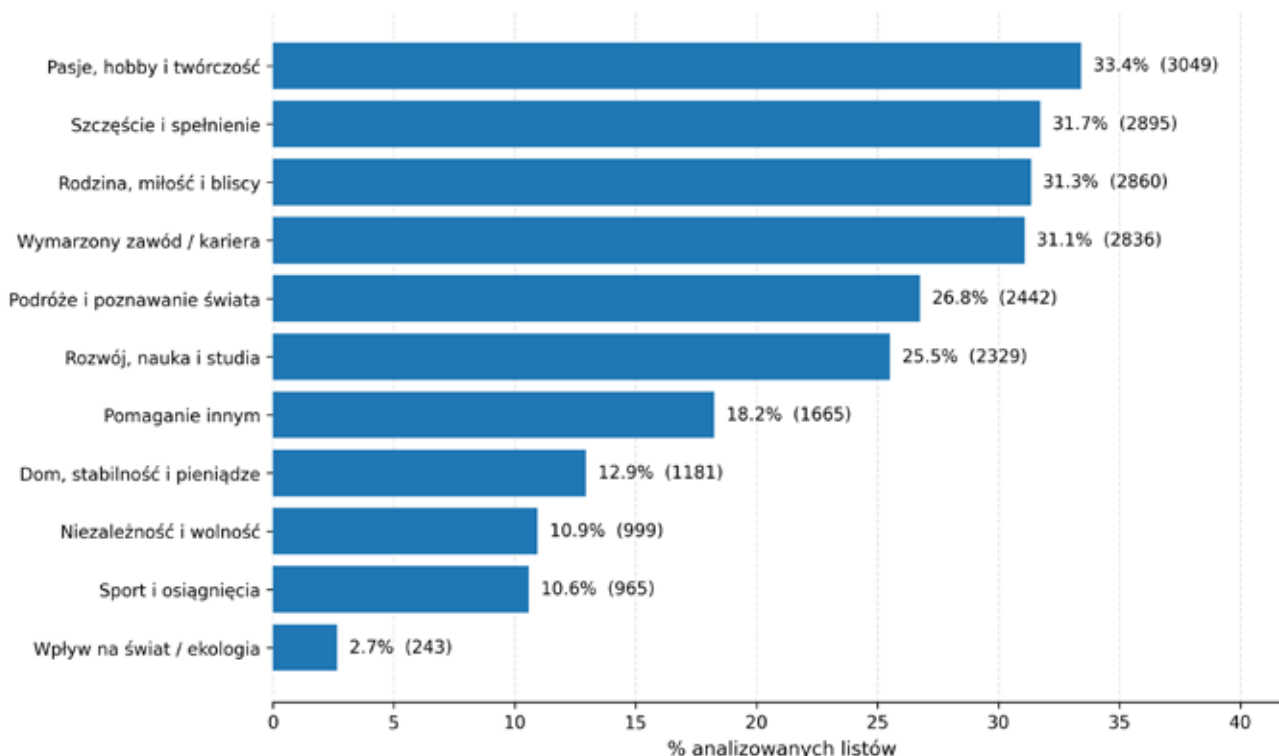
Wątki materialne

takie jak szczęście, relacje, rodzina, zdrowie psychiczne, samorealizacja, spokój, pomaganie innym pojawiają się w **29,7% odpowiedzi**.

Czyli pieniądze, samochód, dom, bogactwo, rzeczy **pojawiają się w 5,5% odpowiedzi. To ponad pięciokrotna różnica.**

Nie znaczy, że pieniądze są dla młodych nieważne. Są ważne, ale rzadko są przedstawiane jako sens życia. Częściej jako narzędzie: do niezależności, podróży, bezpieczeństwa, mieszkania albo pomagania innym.

O czym młodzież marzy - główne obszary

Podstawa: 9126 niepustych listów. Kategorie wielokrotnego wyboru — jeden list może zawierać kilka tematów.

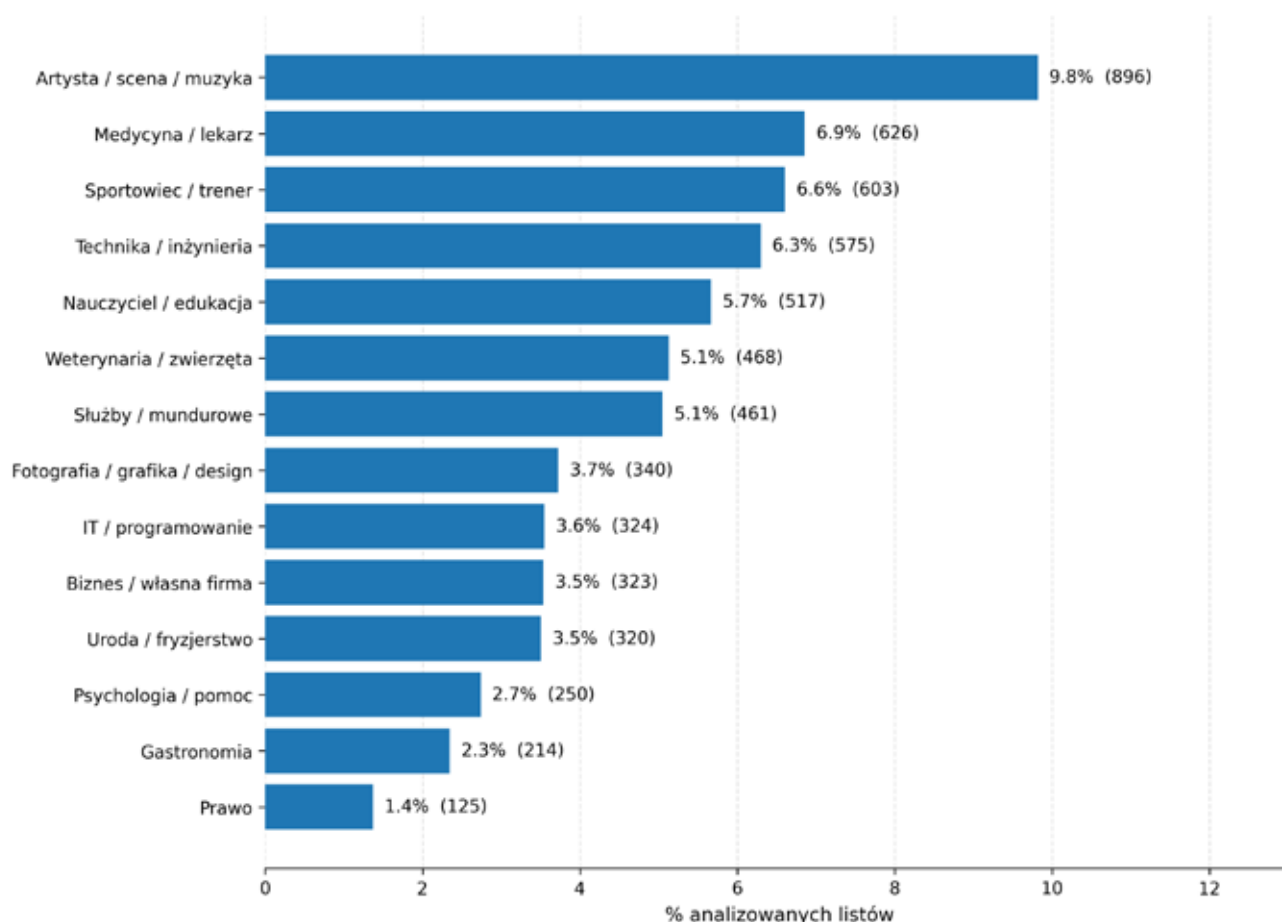
Co młodzi najczęściej widzą w swojej przyszłości?

Najczęściej pojawiającym się obszarem jest **samorealizacja, rozwój i spełnianie marzeń**. Ten temat występuje w **21,6% odpowiedzi**.

Młodzi piszą o tym, że chcą się rozwijać, spełnić marzenia, robić coś zgodnego z pasją, nie rezygnować z siebie. Bardzo często przyszłość nie jest opisywana jako lista rzeczy do zdobycia, tylko jako pytanie: **czy będę żyć po swojemu?**

Drugim bardzo silnym tematem jest **praca, kariera i zawód** obecne w **17,8% odpowiedzi**. To pokazuje, że młodzi myślą o dorosłości bardzo konkretnie. Chcą zostać lekarzami, psychologami, weterynarzami, sportowcami, informatykami, artystami, fryzjerkami, kosmetyczkami, kucharzami, policjantami, strażakami, architektami.

Najczęściej wymieniane aspiracje zawodowe / role

Podstawa: 9126 niepustych listów. Kategorie wielokrotnego wyboru — jeden list może zawierać kilka tematów.

Ale to, co najciekawsze, kryje się nie w samych nazwach zawodów, lecz w uzasadnieniach. Wielu uczniów nie pisze: „chcę mieć prestiż”. Piszą raczej: **chcę pomagać, chcę robić coś ważnego, chcę lubić swoją pracę, chcę mieć dobre życie.**

Jeden z cytatów dobrze oddaje ten ton:

„Chcę zostać pielęgniarką. Chcę pomagać ludziom, szczególnie dzieciom.”

To bardzo ważne. Dla wielu młodych praca nie jest tylko sposobem zarabiania pieniędzy. Jest sposobem bycia potrzebnym.

O czym młodzi marzą najczęściej?

1. O spełnieniu

Największym marzeniem nie jest luksusowy samochód ani wielki dom. Największym marzeniem jest poczucie, że życie ma sens.

Młodzi chcą spełniać marzenia, rozwijać pasje, próbować, nie żałować, nie poddać się. Często piszą do przyszłego siebie tak, jakby chcieli upewnić się, że po drodze nie zdradzą własnych pragnień.

„Nigdy nie przestawaj marzyć. Nawet najmniejsze marzenie może kiedyś stać się rzeczywistością.” To zdanie jest proste, ale mówi bardzo dużo. W tych listach marzenie nie jest infantylne. Jest formą nadziei.

I 2. O pracy, która ma sens

Kariera jest ważna, ale nie zawsze w korporacyjnym znaczeniu. W listach pojawiają się zawody konkretne, często bardzo praktyczne. Uczniowie chcą być lekarzami, weterynarzami, psychologami, informatykami, sportowcami, artystami, ratownikami, fryzjerkami, kucharzami, nauczycielami, policjantami.

Praca jest dla nich jednym z głównych elementów przyszłej tożsamości. Ale dobra praca to nie zawsze praca najbardziej dochodowa. Często to praca, w której można być sobą albo komuś pomóc.

„Chciałbym zostać ratownikiem medycznym albo pielęgniarzem, pomagać innym w trudnych momentach życia.”

I 3. O relacjach

Relacje, przyjaźń i bliskość pojawiają się w 7,1% odpowiedzi. Młodzi piszą o przyjaciółach, partnerach, rodzinie, ludziach, którzy zostają mimo trudności.

To ważny sygnał dla rodziców i nauczycieli. W oczach młodych udana przyszłość nie oznacza samotnego sukcesu. Oznacza raczej życie, w którym są ludzie, do których można wrócić.

„Prawdziwe relacje okażą się ważniejsze niż wiele rzeczy, którymi dziś się przejmujesz.”

I 4. O podróżach

Podróże pojawiają się w 6,4% odpowiedzi. Młodzi chcą zobaczyć świat, polecieć do Japonii, zwiedzać, poznawać inne kraje, wyjeżdżać, doświadczać.

Podróż w tych listach nie jest tylko wakacjami. Jest symbolem wolności. Oznacza: *„udało mi się wyjść poza codzienność”, „mogę decydować o sobie”, „świat jest większy niż to, co znam teraz”*.

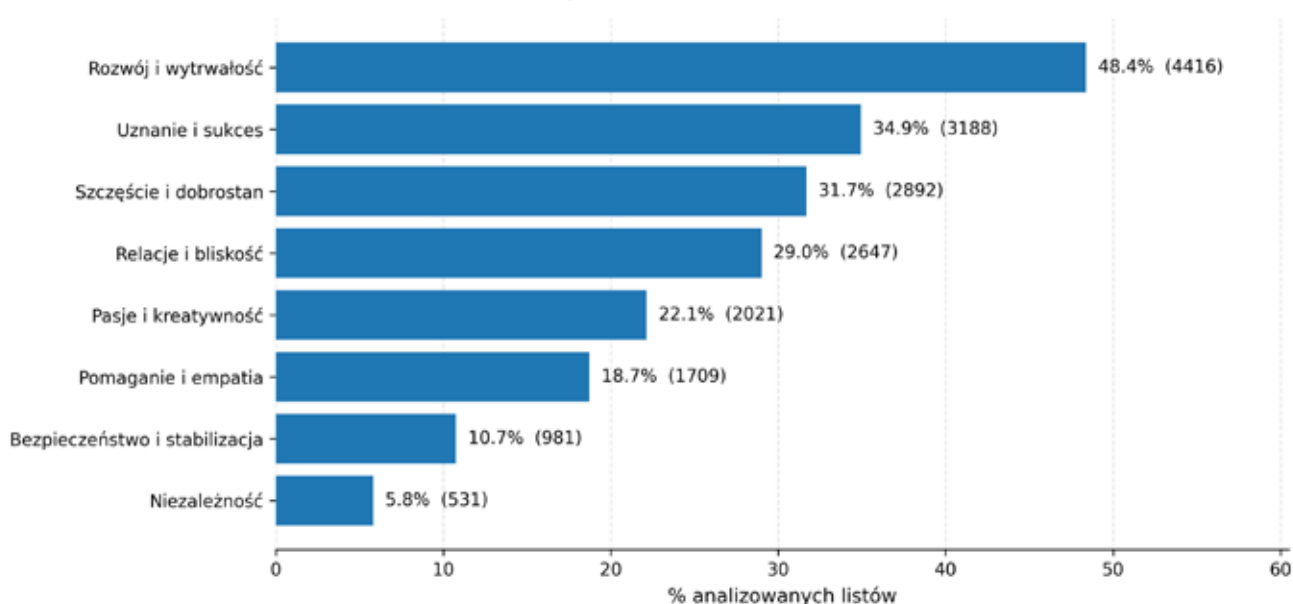
I 5. O spokoju

To jeden z najbardziej poruszających i nieoczywistych tematów. Słowo *„spokój”* nie należy do najczęstszych pojedynczych kategorii, ale jako motyw powraca w wielu wypowiedziach: w marzeniach o domu, lesie, stabilności, zdrowiu psychicznym, dobrych relacjach, braku presji.

Młodzi nie zawsze marzą o tym, żeby *„mieć więcej”*. Czasem marzą o tym, żeby było ciszej.

„Chciałbym mieć dom odgradzony lasem, aby mieć ciszę i spokój.”
To zdanie mogłoby być jednym z symboli całego raportu.

Wartości i potrzeby widoczne w listach

Podstawa: 9126 niepusztych listów. Kategorie wielokrotnego wyboru — jeden list może zawierać kilka tematów.

A co z pieniędzmi?

Pieniądze pojawiają się w **1,7% odpowiedzi**. Cele materialne takie jak pieniądze, dom, samochód, bogactwo czy rzeczy w **5,5% odpowiedzi**.

To mniej, niż mogłoby się wydawać, gdyby słuchać wyłącznie dorosłych debat o „dzisiejszej młodości”.

Oczywiście są uczniowie, którzy marzą o dobrej pensji, własnym domu, samochodzie, bogactwie, wygodnym życiu. Pojawiają się też bardzo konkretne symbole: mieszkanie, BMW, własna firma, miliony. Ale liczbowo to nie jest centrum opowieści.

Co więcej, pieniądze często są przedstawiane jako środek, a nie cel. Jeden z cytatów dobrze to pokazuje:

„Pieniądze powinny grać podrzędną rolę w wybieraniu przyszłości.”

Inny cytat odśladnia ciekawy paradoks:

„Chciałabym być milionerką, żeby pomagać innym w potrzebie.”

To nie jest czysta konsumpcja. To raczej marzenie o sprawczości: chcę mieć tyle, żeby móc coś zrobić.

Zdrowie psychiczne: cichy, ale bardzo ważny temat

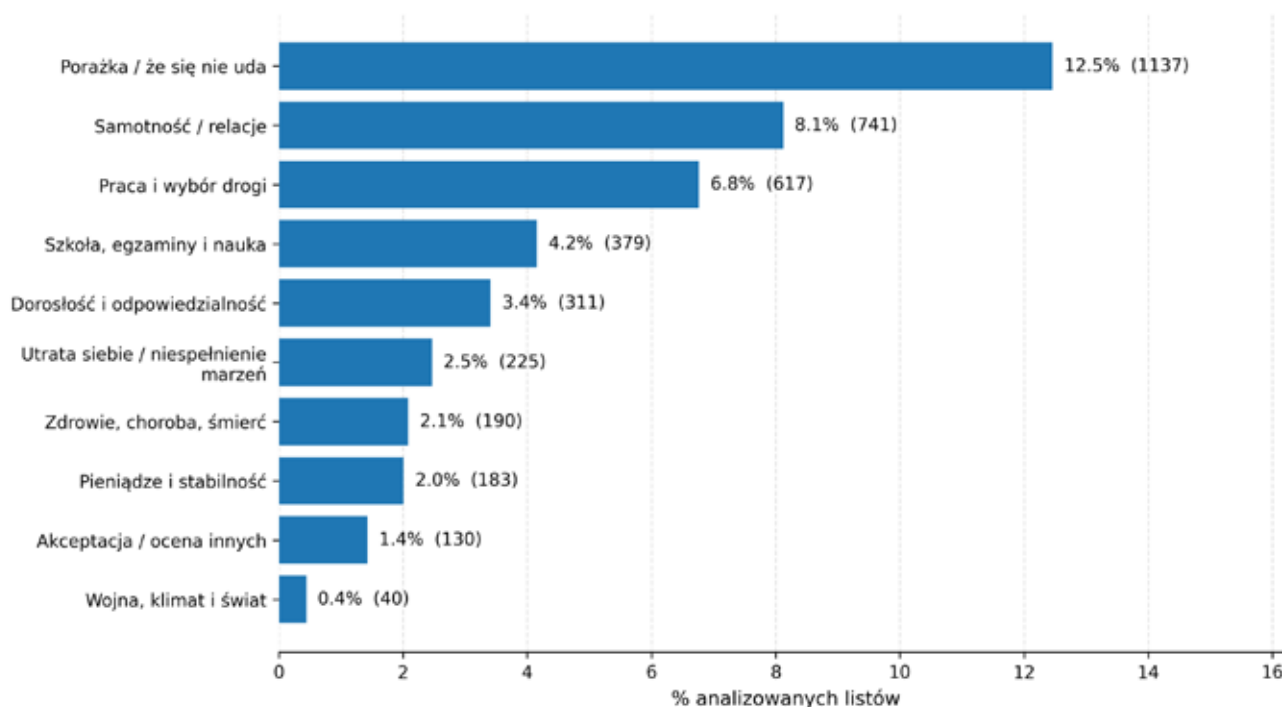
Wątki związane ze stresem, lękiem, psychiką, depresją, terapią, obawami i niepoddawaniem się pojawiają się w około **5% odpowiedzi**. Motyw wiary w siebie, wytrwałości i niepoddawania się pojawia się w **7% odpowiedzi**.

To jedne z najważniejszych danych w całym raporcie.
Bo te listy nie są tylko o tym, kim młodzi chcą zostać. Są też o tym, co muszą w sobie ochronić.

Wiele wypowiedzi brzmi jak list wsparcia do kogoś, kto jest zmęczony:
„Jeśli było trudno po drodze — jestem z Ciebie dumna, że się nie poddałaś.”
„Nie każdy dzień będzie idealny.”
„Za każdym razem wstaniesz silniejsza.”

To jest bardzo mocny sygnał dla dorosłych, że młodzi nie tylko planują przyszłość, oni próbują się do niej emocjonalnie przygotować.
Nie piszą wyłącznie: *„chcę wygrać”*. Piszą też: *„chcę wytrzymać”*.

Czego młódzież się obawia

Podstawa: 9126 niepustych listów. Obawy wykrywano głównie w sąsiedztwie słów typu „boję się”, „obawiam się”, „martwię się”, „stres” itd.

Co zaskakuje najbardziej?

| Sztuczna inteligencja prawie się nie pojawia

AI i sztuczna inteligencja pojawiają się w zaledwie **0,2% odpowiedzi**. To jeden z najbardziej zaskakujących wyników. Dorośli dyskutują dziś o tym, jak AI zmienia pracę, szkołę, zawody, twórczość i przyszłość dzieci. Tymczasem w osobistych listach młodych ten temat prawie nie istnieje.

Kiedy się pojawia, bywa bardzo ciekawy. Na przykład jako obawa osoby twórczej: „Szkoda, że jest ogromna szansa, że się nie spełni przez AI, ale warto próbować.” To pojedynczy cytat, ale pokazuje, że dla części młodych AI nie jest abstrakcyjną technologią, tylko potencjalnym zagrożeniem dla marzeń.

| Ekologia też jest bardzo słabo obecna

Ekologia, klimat, planeta i środowisko pojawiają się w około **0,3% odpowiedzi**. To również zaskakujące. Nie oznacza, że młodzi nie interesują się klimatem. Oznacza raczej, że gdy mają napisać osobisty list do siebie z przyszłości, najpierw myślą o swoim życiu: pracy, rodzinie, zdrowiu, relacjach, pasjach, podróżach, spokoju.

Wielkie tematy publiczne przegrywają z osobistym pytaniem:
czy ja sobie poradzę?

| Sława jest niszowa

YouTube, TikTok, influencerzy, popularność, rozpoznawalność i sława pojawiają się w **1,6% odpowiedzi**.

Wbrew stereotypowi, młodzi masowo nie piszą o tym, że chcą być sławni. Częściej chcą być szczęśliwi, spełnieni i spokojni.

Co zaskakuje najbardziej?

Gdyby z tych listów ułożyć emocjonalną mapę, najważniejsze byłyby: nadzieja, niepewność, determinacja, lęk, miłość, duma i potrzeba spokoju.

Nadzieja

Najsilniejsza emocja. Młodzi często zaczynają zdania od „mam nadzieję”. Mają nadzieję, że przyszłe „ja” jest szczęśliwe, że dało radę, że spełniło marzenia, że nie zapomni o sobie. Nadzieja jest tu bardzo praktyczna. To nie jest wielki optymizm. To raczej ciche: „oby się udało”.

Niepewność

Wielu uczniów pisze: „nie wiem”, „może”, „chyba”, „mam nadzieję”. Przyszłość jest dla nich otwarta, ale nieoczywista. Często mają kilka scenariuszy naraz. To ważne, bo dorośli często oczekują od młodych jasnych planów. Tymczasem oni często dopiero próbują zrozumieć, kim mogą być.

Determinacja

Bardzo często powraca ton: „nie poddawaj się”. To pokazuje, że młodzi spodziewają się trudności. Nie mają naiwnej wizji przyszłości. Wiedzą, że coś może nie wyjść. Ale chcą wierzyć, że mimo to pójdą dalej.

Lęk

Lęk nie zawsze jest nazwany wprost. Czasem ukrywa się w zdaniach o porażce, samotności, zawodzie, braku wiary w siebie. Młodzi boją się, że nie spełnią oczekiwań własnych lub cudzych.

Miłość i bliskość

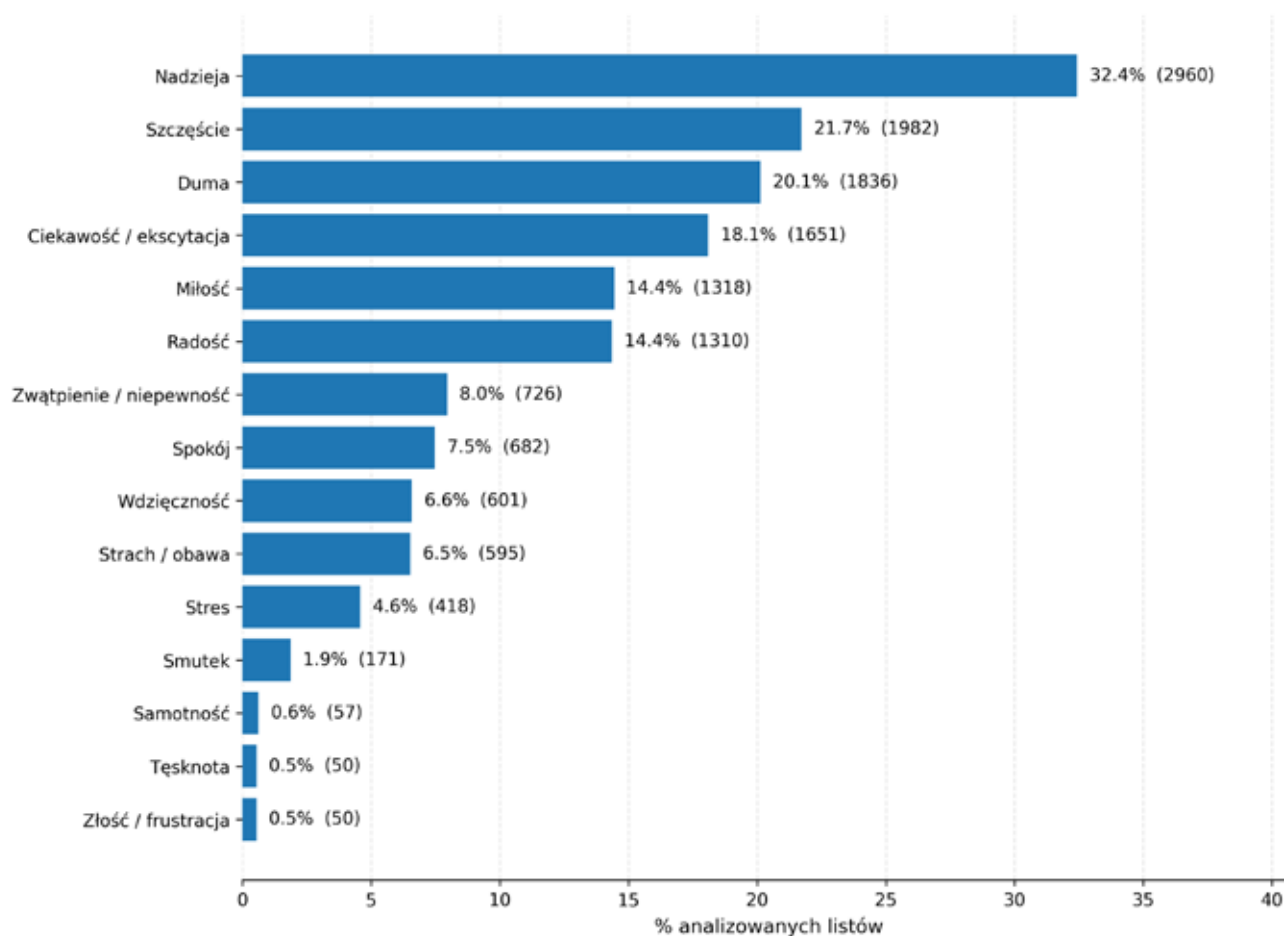
W listach bardzo ważni są inni ludzie. Rodzina, przyjaciele, partnerzy, osoby, które wspierają. Dobra przyszłość to nie samotny triumf. To życie, w którym jest do kogo wracać.

Duma

Młodzi chcą być z siebie dumni. Nie tylko za osiągnięcia, ale za drogę, za to, że próbowali, za to, że się nie poddali.

Emocje obecne w listach

Podstawa: 9126 niepustych listów. Kategorie wielokrotnego wyboru — jeden list może zawierać kilka tematów.

Co powinni wiedzieć rodzice?

1. Dzieci nie marzą tylko o sukcesie

Wielu rodziców martwi się o przyszłość dzieci przez pryzmat pracy, pieniędzy i bezpieczeństwa. To zrozumiałe. Ale listy pokazują, że młodzi myślą szerzej. Chcą mieć dobre życie, nie tylko dobrą pensję.

Dlatego warto pytać dziecko nie tylko: „**Kim chcesz być?**” ale też:

„**Co daje ci radość?**”

„**Przy kim czujesz się sobą?**”

„**Czego się boisz?**”

„**Co chciałbyś w sobie ochronić?**”

| 2. Młodzi bardzo potrzebują słów wsparcia

W listach często pojawiają się zdania, które brzmią jak coś, co młodzi chcieliby usłyszeć od dorosłych:

„Dasz radę.”

„Nie poddawaj się.”

„Jestem z Ciebie dumna.”

„Nie musisz być idealna.”

To nie są banalne komunikaty. To są zdania, które budują odporność.

| 3. Presja perfekcji jest realna

Wielu młodych nie mówi wprost: „jestem pod presją”. Ale widać to między zdaniami. W lęku przed porażką, w potrzebie bycia dumnym, w powtarzaniu sobie, że nie trzeba być idealnym. Rodzic może z tego wyciągnąć bardzo praktyczny wniosek: czasem ważniejsze od pytania o wynik jest pytanie:

Jak się z tym czujesz?

| 4. Pasje nie są stratą czasu

Sport, muzyka, rysowanie, gry, zwierzęta, podróże, tworzenie, gotowanie — to nie są tylko dodatki do „poważnego życia”. Dla wielu młodych to właśnie pasje są miejscem, gdzie czują sprawczość i spokój.

| 5. Dla młodych dobra przyszłość to często normalność

Nie wszyscy marzą o wielkiej karierze. Niektórzy piszą po prostu o stabilnej pracy, domu, rodzinie, zwyczajnym życiu. To też jest ważne marzenie.

„Będę normalnym człowiekiem, który pracuje i zarabia.”

To zdanie może brzmieć prosto, ale jest bardzo mocne. Pokazuje, że w świecie niepewności normalność też staje się aspiracją. Nie są tylko dodatki do „poważnego życia”. Dla wielu młodych to właśnie pasje są miejscem, gdzie czują sprawczość i spokój.

Co powinni wiedzieć nauczyciele?

1. Uczniowie potrzebują rozmowy o przyszłości, która nie kończy się na zawodzie

Pytanie „kim chcesz zostać?” jest ważne, ale niewystarczające. Z tych listów wynika, że uczniowie myślą o przyszłości przez kilka warstw naraz: praca, relacje, zdrowie psychiczne, pasje, miejsce do życia, poczucie sensu. Doradztwo zawodowe powinno więc pytać nie tylko o rynek pracy, ale także o wartości.

2. Szkoła może być miejscem budowania nadziei

Najczęściej powracającą emocją jest nadzieja. Ale nadzieja młodych jest delikatna. Łatwo ją osłabić ciągłym porównywaniem, presją ocen, komunikatem „to zdecyduje o całym twoim życiu”. Szkoła powinna pomagać uczniom zobaczyć, że przyszłość nie jest jednym egzaminem, tylko procesem.

3. Zdrowie psychiczne nie jest tematem pobocznym

Jeśli w listach o przyszłości tak często pojawiają się stres, lęk, niepewność, poddawanie się i potrzeba wsparcia, to znaczy, że dobrostan psychiczny nie jest dodatkiem do edukacji. Jest jej warunkiem.

4. Uczniowie chcą sensu

Wiele osób chce pomagać, leczyć, ratować, wspierać, tworzyć. To ogromny potencjał. Szkoła może go wzmacniać, pokazując, że nauka nie służy tylko ocenom, ale realnemu wpływowi na życie swoje i innych.

Co powinni wiedzieć decydenci?

1. Młodzi potrzebują polityki edukacyjnej, która widzi człowieka, nie tylko kompetencje

W debacie publicznej dużo mówimy o umiejętnościach przyszłości. To ważne. Ale te listy pokazują, że młodzi potrzebują także odporności psychicznej, poczucia sensu, relacji i nadziei.

2. Doradztwo zawodowe musi być przebudowane

Nie wystarczy powiedzieć uczniom, które zawody będą opłacalne. Trzeba pomóc im odpowiedzieć na pytania:

jakie życie chcę prowadzić?

jakie wartości są dla mnie ważne?

czy chcę pracować z ludźmi, technologią, naturą, sztuką?

co daje mi energię?

co mnie przeciąża?

jak nie zgubić siebie w pracy?

3. Dobrostan powinien być traktowany jako inwestycja społeczna

Jeżeli młodzi mają budować przyszłość, muszą mieć zasoby psychiczne, żeby do niej dojść. W listach bardzo wyraźnie widać, że samo „motywowanie do sukcesu” nie wystarczy.

10 odkryć, które najbardziej zostają w głowie

1. Młodzi dużo częściej piszą o spełnieniu niż o pieniądzach.
2. Cele niematerialne są ponad pięć razy częstsze niż materialne.
3. Kariera jest ważna, ale niekoniecznie jako pogoń za prestiżem.
4. W listach bardzo często pojawia się potrzeba usłyszenia: „dasz radę”.
5. Sztuczna inteligencja prawie nie istnieje w osobistych wizjach przyszłości.
6. Sława i bycie influencerem są ciekawe, ale statystycznie niszowe.
7. Dom często oznacza ciszę, bezpieczeństwo i spokój, a nie status.
8. Podróże są dla młodych symbolem wolności.
9. Najbardziej poruszające listy nie są o wielkich sukcesach, tylko o tym, żeby się nie poddać.

Co z tego wynika?

Z ponad 9 tysięcy listów wyłania się pokolenie, które trudno zamknąć w prostym stereotypie. W listach jest dużo planów, zawodów, ambicji, nauki i pracy. Pieniądze są obecne, ale dużo rzadziej niż szczęście, sens, relacje i samorealizacja. W listach widać stres, niepewność, presję i potrzebę psychicznego wsparcia.

Najkrócej można powiedzieć tak:

Młodzi chcą przyszłości, w której coś osiągną, ale nie tracąc przy tym siebie.

Chcą pracy, ale nie wypalenia.

Chcą pieniędzy, ale nie pustki.

Chcą relacji, ale nie zależności od ludzi, którzy ich ranią.

Chcą sukcesu, ale też spokoju.

Chcą dorosnąć, ale nie chcą po drodze zgubić tego, kim są.

Co jest najważniejsze społecznie?

Największą wartość społeczną mają trzy wnioski.

1

Dobrostan psychiczny młodych powinien być traktowany poważnie. Nie jako dodatek do edukacji, ale jako fundament.

2

Młodzi potrzebują mądrej rozmowy o przyszłości. Nie tylko o zawodach, zarobkach i egzaminach, ale o sensie, relacjach, wartościach, odpoczynku i odporności.

3

Dorośli powinni uważniej słuchać tego, co młodzi mówią, kiedy nie próbują spełnić oczekiwań dorosłych.

Bo kiedy młodzi piszą list do siebie z przyszłości, nie proszą przede wszystkim o wielką karierę. Bardzo często proszą o coś znacznie prostszego:

żeby być szczęśliwym,
 żeby się nie poddać,
 żeby mieć obok dobrych ludzi,
 żeby robić coś, co ma sens,
 żeby móc kiedyś powiedzieć: **jestem z siebie dumny.**